

Valptov bič.

Venceslav Winkler.

Stari valpet je umrl, novega niso več postavili, tlake je bilo konec, desetine tudi in vsega gorja. Valptov bič je samotaril v kotu v prahu, premišljeval je o nekdanjih lepih dneh, dokler se ni lepega dne vsega naveličal in se napotil po svetu.

»Če gredo vsi, čemu bi še jaz ne šel?« si je mislil. Od začetka je trpel. Zmeraj so ga nosili, ni bil navajen hoditi. Počasi so se trde noge privadile poti, blata in ostrega kamenja.

Ko je prišel v prvo vas, so ga ljudje začudeno pogledali. Naenkrat je vse izginilo pred njim, okna in vrata so se zaprla. Par starih ljudi, ki so stali ravno na cesti, se je odkrilo:

»Dober dan, gospod Bič!«

Srce se mu je nasmejalo, spoznal je, da ni še vsega konec. Ni se hotel nasmejniti. Resno in strogo je gledal na levo in desno in slovesno stopal med hišami. Ampak pri zadnji ga je čakala nesreča. Iz veže je prihitel otrok, niti desetih let ni imel, v roki je držal poleno in ga je zagnal na cesto pa je priletelo gospodu Biču ravno v glavo.

»Kaka predrznost!« je kriknil in se opotekel na tla.

Deček njegovega krika najbrže ni slišal. Počasi je pristopil, prijel ga je v roke, pogledal ga in zagodrnjal:

»Mislim sem, da je kaj več. Ampak taka majhna reč! Bog ve, čemu se rabi?«

Z zasmehom ga je vrgel v jarek ob cesti.

Gospod Bič tega ni čutil. Bil je v nezavesti. Šele pozno v noči, ko je poletna vročina odnehala, se je zbudil. Počasi se je spravil na cesto, da bi nadaljeval pot. Bolele so ga noge, bolela ga je glava.

Od tistega dneva je hodil bolj oprezno. Izogibal se je ljudi, posebno kmetijskih vasi. Dobro je videl, kako so skrivaj stisnili pesti, če se je kje prikazal. Počasi se je pa vsemu privadil.

Rad bi prosil kje za kako službo, a se kar ni upal. Ko pa je bil že hudo lačen, je potrkal pri bogatem gospodu sredi mesta. Sprejeli so ga.

»Malo starinski si sicer, ampak boš že dober,« je rekel gospod.

Gospod Bič je mislil, da bo zdaj vse polno dela, a ga ni bilo. Včasih je šel z gospodarjem na izprehod, tudi po zraku je zdaj pa zdaj zažvižgal, padel pa ni nikamor. Bil je hudo žalosten, da se ni mogel izkazati.

Pa čas je tekkel. Dokler je živel stari gospodar, je še nekam bilo, ko je pa prišel mladi, se je vse izpremenilo. Bič se je nekega jutra znašel na podstrešju med starimi dežniki in potnimi palicami. Obupno se je prijel za glavo.

»Grozno,« je vzdihnil. »kaj ni nobene pravice več? Tako ponižanje!«

»Kaj ječiš?« ga je vprašal star dežnik.

Od začetka ni hotel odgovoriti, potem ga je ujezilo.

»To je nesramnost,« je rekel. »Pomotoma sem zašel v tako družbo. In potem prosim, da me vikate, kajti jaz sem plemenitega rodu.«

Takrat se je vzdignil strašanski smeh na podstrešju. Dežnik je kar poskakoval, tako ga je odgovor razveselil. Palice so ropotale, stara omara v bližini je škripala na vse mogoče načine.

»Nikar se mi ne smejte, kmetje neumni!« je kričal gospod Bič in ves gorel od jeze.

Še bolj so se mu smejali.

Oblila ga je grenka bridkost, čutil je, da mu prihajajo solze v oči. Dežnik zraven njega je plapolal z raztrgano tkanino in se ni mogel pomiriti. Podolgast zarjavel obraz mu je sijal od neizrekljivega zadovoljstva. Stari omari se je pa zasmilil.

»Časi so se izpremenili,« je rekla. »Vsakdo mora nekoč umreti. Umaknili smo se drugim stvarem.«

»Jaz se nočem umakniti. jaz hočem živeti,« je kričal med solzami Bič.

Dobrodušni dežnik ga je potrepljal po ramenu in ga potolažil.

»Saj še lahko prideš kdaj na vrsto!«

Palice se niso več zmenile zanj. Zazehale so, prekotalile se na drugo stran in trudne kmalu spet zaspale.

Gospod Bič je bleдел in se kar sušil od jeze od dne do dne. Zmehraj lažji je postajal, nazadnje se je že bal, kadar je veter pihal po podstrešju, da bi ga ne odneslo skozi kako lino.

Nekega dne je pa prišlo odrešenje. Stara dekla je prišla pospravljat na podstrešje, s seboj je pripeljala dečka. Fantek je brskal tod in tam, in našel je bič. Začuden ga je ogledoval.

»Joj, kakšen bič!« je vzkliknil. »Ali ga lahko vzamem s seboj?«

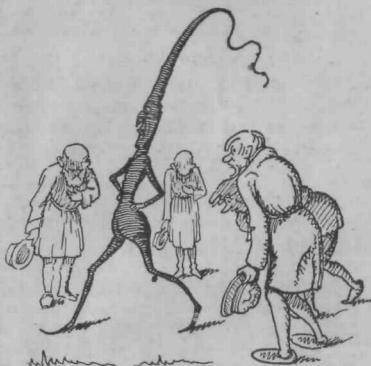
»Lahko,« je privolila dekla.

»Zdaj vidite,« se je namrdnil gospod Bič dežniku in palicam, »zdaj vidite, da sem več kot vil!«

»O ja!« so zaspano vzdihnile palice in dremale dalje, dežnik je pa molčal. Le stara omara je nerodno škripala:

»Časi so se izpremenili, časi so se izpremenili.«

Dečko je odhitel z bičem.

Pa še tisti dan se je zgodilo nekaj čudnega.

Dečkov oče je bil imeniten gospod. Stal je pri oknu in gledal na cesto, kjer so se igrali otroci. Vse polno jih je bilo, beraški in bogati. Naenkrat je nastal vrišč in gospod je videl, kako njegov sinko vihti bič nad tovariši. Poklical ga je domov.

»Kaj si delal?« ga je vprašal strogo.

»Z bičem sem jih,« je preprosto povedal fant.

»Pa veš, da se ne sme? Niti živali se ne sme pretepati, kaj šele ljudi. Daj sem bič, ti pa klečat!«

Gospod Bič se je strašno začudil. Začutil je, da ga nekdo lomi, potem se mu je zazdelo, da je padel v neko vročo stvar.

»Ogenj,« je pomislil.

Spomnil se je na omaro, na palico in na dežnik. Za hip si je zaželel, da bi bil še zmeraj na podstrešju. Preden je natančno presodil, kako so se časi izpremenili, ga je omotila silna vročina, padel je v nezavest...

Hitrost v živalstvu.

Ptice selivke so najboljši letalci na svetu, kar lahko razumemo, če pomislimo, kako ogromne daljave morajo preleteti v najkrajšem času brez odmora in brez hrane. Razdalje tisoč in tisoč kilometrov premagujejo ptice brez posebnega napora.

Kakor poročajo opazovalci, napravi višnjeva taščica pri pomladnem poletu 3000 km dolgo zračno pot od Egipta do Helgolanda v 9 urah, kar bi znašalo približno 340 km na uro. Pri tem leti taščica vedno 3000—5000 m visoko. Ta drobna ptičica leti torej s hitrostjo 93 m na sekundo, pa še vedno nima rekorda v hitrosti. Virginske pivke prelete razdaljo od Labradorja do brazilske obale (6000 km) v eni noči s hitrostjo 415 km na uro ali 115 m v eni sekundi. O hudourniku trdijo, da leti z brzino 137 m na sekundo, na uro skoraj 495 km! Druge ptice so pa zopet počasnejše. Najhitrejši med golobi, golob-pismonoša, preleti v eni sekundi približno 20—30 m, lastovka 58 m, lastovka-pismonoša pa v najboljšem slučaju 90 m; siva vrana pa napravi v eni sekundi do 55 m. Pri tem je ne prištevamo toliko med hitre letalce, temveč bolj v vrsto vztrajnih, kjer je galeb (albatros) na prvem mestu.

Zanimivo je, da ptice selivke izven potovanja časa nikakor ne letajo mnogo. Tako se n. pr. štorcklja, ki jo štejemo med najhitrejše letalce, v času, ko skrbi za svoje mladiče, oddalji od gnezda le toliko, kolikor mora zaradi hrane.

Med pticami, ki niso dobri letalci, so pa zopet rekorderji v številu udarcev s perutmi. Šampion je tu naš vrabec s približno 13 udarci na sekundo, divja raca napravi 9 udarcev, domači golob 8, golob-pismonoša 3 in pol. Seveda imajo tu žuželke prednost. Kačji pastir udari s krili 28-krat na sekundo, osa 200-krat, čmrclj 250—300-krat, muha okroglo 350-krat in čebela do 400-krat.